

۱۳۲۷ سنه سنده

سلا نیکده منعقد اتحاد و ترقی قوت نقره سنه

جلال نوری بک طرفدن تقدیم

قننان مخطره در

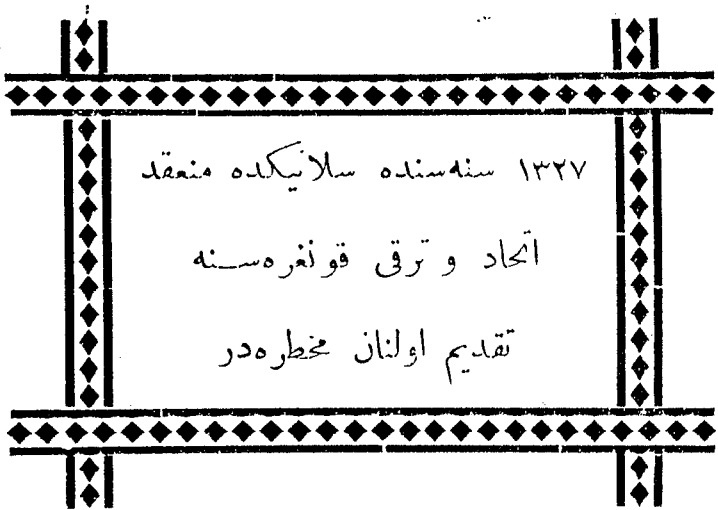

استانبول

مشترک المنفعه عثمانلی شرکتی مطبعه سی

باب عالی جوارنده — ابو السعود جاده سنده نومرو ۲۷

۱۳۲۷

استانبول

مشترک المنفعه عثمانلی شرکتی مطبعه سی

باب عالی جوارنده — ابو السعود جاده سنده نومرو ۲۷

۱۳۲۷ سنه سنده سلا نيکده منعقد اتحاد و ترقى

قونفره سنه تقديم اولنان مخطرهدر

محترم قونفره اعضاسنك معلوملى اولدينى اوزره شو
دقيقده عثمانلى حكومتى ، عثمانلى ماتى ، اسلام عالمى ، شرق
اقوامى تاريخلرينك اك مهم بحرانلى ايچنده بولمقده ،
مبارزه حياتك اك هول انكيز عقبه لىنى كچمكده درلر .

فاتح سلطان محمد خان ثانى تفسخ ايتمش ييزانس ايمپرا-
طور لغى ييقوب قرون متوسطه يه نهايت ويرديكى زمان اوروپا
يزه نسبتله يك او قدر مترقى دكلدى ؛ هله حرب و ضرب
خصوصنده من كل الوجوه عثمانلىلردن كرى ابدى . ايسته بو
سايه ده عثمانلى تركلى ، آسيا اقوامندن اولان مجارلر
و بلغارلر كى سهولته اوروپا يه يرليه بيلديلر ؛ اوروپايى وطن
اتخاذ ايتديلر . فقط اوزماندن برى غربك ترقيسى ، تركلك

بو ترقى به بيكانه قالمالرى ، سلطان سليم ثالث و سلطان محمود
ثانى دور نرنده تشبث اولونان تنظيماتك تعقيب اولنه مامسى ،
روسيه نك جنوبه ، كويا بيزانس ايمپراطورلرندن توارث
ايتديكى قيصرلك ، چارلق تاجنك مبنى عليه بولونان چاريغراده ،
استانبوله طوغرو نزولى ، بالاخره انكلتره نك ، فرانسه نك ،
اوستريانك ، حتى ايتاليانك اجزاي ممالك مزه استيلا لرى ،
اوروپا ليشمق خصوصنده ، اوروپانك آلات و اسلحه سنى ،
فنون و علومنى استعاره ده عدم موفقيتمز ، بعض حكمدارانمزك
اهليتمز انكلرى ، يكي چريلرك انحلال نظاماتى و مناسبتمز -
انكلرى ، پادشاهلرمزك هله شو صوك يارم عصرلق ظلم و
استبدادى غرب ايله آره مزده كى فرقى بتون بتون زياده لشد ير مش ،
حق سلطنتمزي قصر و تحديد اتمش و بولردن شريك قيترو
ضرورتمز ايسه مدكمزك عادتا اوروپا ليله ترهيننى موجب
اونشدر .

روسيه و انكلتره نك ايمپرياليزم ، جهانكيرلك پوليته لرى
آره سنده عثمانلىق عالمى فنا خالده قيصلمش ، قالمش بولنيور .
وقتيه تاتار خانلرينه ويركو ويرن ، آنلره كاه صداقت ابرازى ،
كاه عليه لرينه برانترقه پوليته سى تطبيقى صورتيه موجوديتلرني
محافظه ايدن كوچك ، بك كوچك موسقوه برنسلرى ،

روريقك خلفرى شمالده اسوچلرى ، فينلرى ، آلمانلرى ،
لهطونلرى ، غريده ليتوانياليلىرى ، لهلرى ، بياض روسلرى ،
زوتونلرى ربقه حاكيتلرينه آلدقن، قريم خانلغى مكر وحيه
ايله محو ايتدكدن، قفقاسيه يي عظيم كلقتلر ايله ضبط ايلدكدن،
بخاره و خيوه حكومتلرينى تحت مراقبه آلدقن بشقه واقعا
بالطوق دكزنده، قره دكزده و نه دن صكره، حوالى منجمده ده
ولاديوستوقده ليمان تدارك ايتديلر ايسه ده بر طرفده اسقانديناويا
بوغازلرينك، ديكر طرفده ترك بوغازلرينك بولونمى ينه
كنديلرينك بر ققس ايچنده تحت تضيقده بولندقلرى اعتقادى
زائل ايدمه ماشل و روسيه تركستان ، چين ، مانچوريه ،
مغولستان موفقيتلرندن صرف النظر ينه استانبولى هدف
عزيمتى ، نخبه املى ايدنمكدن واز كچمامشدر . موسيو ويقتور
به رارك ديديكى كچي روسيه نك بركون ، اوروپا نه ديرسه
ديسون ، نه ياپارسه ياپسون جنوبى آناطولينك بر قسمنى
بر يكي مانچور ييا اتخاذا ايتمسندن ، پاياس ليماتى يكي بر پور آرتور
حاله قويمسندن خذر ايديلور .

شمى يه قدر بو پلانك خيز حصوله چيچمامسى ۱۸۷۸

قبریس معاہدہ سی ، آلمانیاک موازتی محافظہ غیرتی
و روسیہ نیک اقصای شرقہ کی مشغولیتی در . بناء علیہ بوری و غرام
ترك اولونما مشدر ؛ تطبیق و تعقیبی دوچار تاخر اولمشدر .
ژاپونیا سفرینک تصفیہ عواقبیدن ، اختلالات داخلہ نیک
جبر و قهر ایله ، ظلم و شدتہ سوندیرلسندن صکرہ روسیہ نیک
ایرانی انکلتزہ ایله پایلاشمغہ قالقشمسی ، محمد علی بہ بعد الخلع
ایران قبولینی آچمی ، محمیسی قرہ طاغی مالیسورلرہ مظاهرہ
تشویقی ایله امور داخلہ مزہ اخلاہ تشبہتی ، پوتسدام
ملاقاتی ہب سویلدکلر مزک صحتی تأیید اندر .
خلاصہ کلام خرسٹیان و اوزتودوقس روسیہ دکز سزدر ،
آچیق دکزہ محتاجدر . شوکت و مکتنتی داخلندہ کی عناصر
جزیہ قارشو محافظہ ایجون ایمریالیزمنک انکشافہ شدتہ
مفتقردر . بناء علیہ مسلك سابقہ دواملہ روسیہ حکومتی
میکر و حیلہ ایله (خسکار اسکالہ سی معاہدہ سی کی) ، دنائت و سفلیتہ
(قترینہ و باطلہ جی مسئلہ سی کی) ، اعزاز و اکرام بولتیقہ سیلہ
(جنرال ایفغنا تہ فک سرایہ حلولی کی) ، جبر و شدتہ
(۱۲۹۳ محاریہ سی کی) ، علمہ مزدہ اشاعات بدخواہانہ ایله
(نور غز تہ سی کی) و دہا کونا کون و سائط ایله ترکلرک
انفساخ و اضمحلالانہ ، انقراض و تدنیسنہ کیتمک غز منندہ در ؛

بو مجبورت مبارزه حیاتیده کنديسنگ موجب موفقیتیدر .
وقتیله روسیه حکومتی انکلتزه ایچونده بز تهلکه عظمی
تشکیل ایدیوردی . روسیه نك پامیر یا یلاسنی سروری ،
افغانستانی هر نه صورتله اولورسه اولسون انکلتزه یه معاونتدن
منع ایتمی ایله بتون هندستانی اله کپرمسی پک محتملدر .
سیویل ، عسکر ، تاجر ، اوشاق طوبی طوبی یوزیک انکلزک
النده قالمش اولان اوچپوز ملیون نفوسلیق خطه عظیمه هند
روسیه نك بر آرز غیرت و ارانه سبطوتیه سابقا فرانسیز ،
پورتوغال ، فلمنک مستعمراتنک قولایجه انکلتزه یه کچمی کی
لوندرنک اداره سندن قورتیلوب پترسبورغک ربه اسارتنه
کیره بیلور .
فقط کرک روسیه ، کرکسه انکلتزه دها بوبلانک موقع
فعله وضعی زمانی کلدیکنی بحق تقدیر ایتدکلرندن اختلافدن
ایسه ائتلافی پک کورمه شاردر . فقط بو ائتلافک قطعی ودائمی
اولیوب مصادمه مستقله بی تأخیر و تعویضدن بشقه برشی اولدیغی
ذکر و تشریح کوزوم کورمه بز .
ایشته سابقده روسیه و انکلتزه مخالفتی تمامیت ملکیه منزی
محافظه یه سبب اولشدی . بوسایه ده در که روسیه غراندوقلری
آیاستفانوسه کلدکاری و روس قز اقلرینک چاریغراد مناره ترینی ،

قبه لرینی پک یقیندن کوردکاری وقت انکلتره دونمسی دب
شمالینک دها جنوبه ایلوولسنی منع ایتمش ، آیاستفانوس
معاهده سیله اوروپاده کی موجودیتیمزه همان همان نهایت ویرلدیکی
حاله لورد بیقونسفید دولتمزی شکل حاضرنده ابقایه موفق
اولشدی . قبریس معاهده سنک سبب عقیدیه هپ بو روس
— انکلتر اختلافیدر .

فقط ، مع التأسف ، کندی اداره سنزلکمز ، تدیرسنزلکمز
و عبدالحمیدک بویابده کی خطایای اهاستکارانه سی نتیجه سی اوله رق
۱۸۸۲ ده انکلتره نک مصری اشغالی ، تل الکیر ، بالاخره
سودان ، خرطوم ، امدرمان موفقیتلرندن ، روسیه — انکلتره
ائتلافاتندن صکره انکلتره بزم موجودیتیمزه طرفدار اولق
صفتندن چیقمش ، انکلتره یولتیقله و طرفدارلنک ده بزد
موده سی بسبتون کچمشدر . روسیه بو کون بزه قارشو نه
وضعیتده بولنیورسه انکلتره ده عینله او وضعیتده بولنیور .
بناء علیه هر ایکسیده بزم تدنیمزی ، مبارزه حیاتیه ده یوارلنمه مزی
ایستیه جک موقعه درلر . انکلتره خطه جسیمه مصری ،
سودانی ، قبریسی ، عدنی ، نواحی تسعه یمانیه یی ، یریمی ،
یربره یی ، بحرینی ، بصره کورفزنده کی موقعی محافظه ، هند

یونانی تأمین ایچون شرقده قوتلی، مکنتملی برعثمانلی ایمپراطورلقی
چکه مز، ایسته مز و ایسته مکده منفعتنه موافق دکلدر .
کذلک خلافت اسلامییه بی جامع اولان سلطنت عثمانیه نیک
تعالیمی، تکاملی و بالاخره انکده ایمپریالیزم پولتیقه سی تعقیبی
احتمالی کندی ایمپریالیزی ایله اصلا قابل تألیف اوله ماز .
جزائر و تونس، جبوتی و اوپوقه مالک اولان فرانسه
— کروسیه نیک هر نه حال ایسه مقرض و متفق و انکله تره نیک بر قاج
سنه دن بری دوستی بولنیور — اوده بزدن زیاده متفقنک
و دوستنک خیر خواهی اوله جفی طبیعیدر . شوده وارد خاطر
درکه ترکیه نیک افلاسندن فرانسه ایچون محتمل اولان فائده در،
ضرر دکل .

اتفاق مثلنک ناخشنود برعضوی بولنان ایتالیا ده ایمپریالیزم
سوداسیله طرابلس غربیه کوز دیکمش، اوده فلا کتمزک
بر آن اول حصول بولسنه مترقب اولیور؛ آرنائو دلق ساحلنده
تمادی اختلاله همت ایدیور .

اوستریا — مجارستان قوی برعثمانلی دولتک قوی بردوستی،
ضعیف بر عثمانلی دولتک قوی بر دشمنیدر . بوسنه و هر سکه
صاحب اولان هابسبورغتر بزی تدنیده کورر لسه قومشولرمزک
توسعه میدان ویرمامک ایچون سلانیکه قدر اجزای ممالکمز

یدلرینه کچیرمه ، دشمنر منزله برابر آرقه مزه برتکمه اورمنغه
مجبوردرلر . بالقان موازنه سنک اخلاقی ، اسلاو و خصوصیه
صرب قونفه دراسیونی تشکیلی کبی موجودیت و مکنتنه تقیصه
ایراک ایتمک احتمالانه قارشو کلمک ایچون اوستریانک منافع
حیاتیه سی علمه مزه یورومک ، مالزه قونمقدر . فقط قوتلی
بولتور-ایسه ک بزم قونتمزک زیاده لشمسی اوستریانک پان سلاو یزمه
قارشو موازنتی محافظه دیمک اوله جقندن ظهیرمز اولق یینه
کندی منافی اقتضاسنددر .

آلمانیا دولتی واقعا موقع جغرافیسی و انکلتزه ایله اولان
رقابتی مقتضاسی اوله رق بزه یاردم ایتمک موقعنده بولتور
ایسه ده بو مظاهره محتمله دن استفاده بزم آدم اولامززه وابسته در .
اگر بزده فاسه بکزه ر ایسه ک جناب قیصرک طنجه ده مولای
عبدالعزیزک تمامیت ملکیه سی محافظه خصوصنده ویردیکی
سوزی ۱۹۱۱ ده « وایلهلم اشتراسه » نیک طو تیدینی کبی ، عینی
آلمانیا ، بولتیقه سی ایجاباسندن اولق اوززده ایمراطورک صلاح
الدین ایوبینک قبری اوززنده کی عهد و میثاقی اونوته بیلور .
پوتسدام ملاقاتی - که علمه مزه در - عجا آلمانیا نیک مستقبلده کی

پولتیقه سنه بر اشاز تمیدر ؟ بو دولت ترکیه یی عجباً هند چینیه ،
یا خود اوقیانوسیه ده بر طاقم آظه لره بدن ترک اینده مز می ؟
پولتیقه ده عهده وفا ، صمیمیت اوله ماز . آن انقسامنه قدر
پروسیانک لهستانک متفق اولدینی اونو تلاملیدر .

بالقان حکومت محدثه سی ، بلا استثنا ، اوروپاده و اظه لر
دکزند فلا کتمزه مترقیدر لر . بوندن بشقه اوروپالیر اینکی
نقطه نظر دن بزم اوروپا و شرق قریبدن طرد مزه طرفدار در .
اولا مسلمان و خلافتی جامع بر حکومتک اوروپا جمله دولیه سنده
بولونسی ، اوروپا حقوق دولدن ، حقوق خرسیتیانیه سندن
استفاده می عالم نصرانیه کران کلکده و عثمانیلرک ، اسلاملرک
تحت تابعیتلرند . خرسیتیان اقوامک بولونسی هیچ
چکنا مکده در لر .

تاتیا مغول و آسیا اقوامندن اولان ترکلرک اوروپاده
وطن اتخاذا ایملری ، بیک سنه مزور ایندیکی حالده اوروپا
عزت نفسیه ائتلاف ایده مامکده ، بزم چاپولدن ، بلا چقه دن
بشقه بر شینه باقدیمز ، مدیت حاضره یه شمعی به قدر هیچ
بر شیتی یادکار ایتمدی کمز ایلرویه سورولمکده در .

ھپ بونلری نصر ابتصاره آلان ، مغول و ترککری بیوک
 بیوک هجوملر ، استیلالردن صکره مالده خفیف ، پارہدہ
 آغیر آقین آقین عودت ایتدکلینی نقل ایدن بر مؤلف
 مینوسک دونماری ، آتیلانک ظفر کردونہلری نرمدہ ،
 غرلنطہ خلفاسی نرہیہ کیتدیلمر ، یارین استانبول سلطانی تاج
 و تختی نرمدہ قورہ جقدر ؟ دیور .

فاتح سلطان محمد قسطنطنیہ بی ضبط و استیلا ایتدیکی وقت
 محتوی اولدیغی خرستیان اہالی بی امالی خرستیان دولتکری
 اثرینہ اقتفاءً اورتہدن قالدیمرق ، یاخود ہجرتہ مجبور ایتک ،
 ہیچ اولمازہ مسلمانلشدیرمق و ترکلشدیرمک اقتدارینی حائر
 ایدی . او زماندہ جاری بولنان و الحالہ ہذہ برچوق اوروپا
 دولتلرنجہ مرعی اولان حق فتحہ کورہ محمد ثانی
 بویلہ برایشہ تشبث ایتسہ آکا قارشو کلہجک نہ افکار عمومیہ
 واردی ، نمدہ اوروپا ہیئت دولیہ سی . فقط مشارالیہ بو خبر

و شدتی، بوظلم و وحشتی - که بکون بعض اوروپالیبرجه،
 ما کیاوہل شریعتتجه سیاست و تدبیر عد ایدیلیور - اجرا
 ایدہ جکنہ غیر مسلملرہ حقوق و پردی، حقوق عمومیه به
 تشریک ابتدی فضلہ اولہرق یکی پای تختہ خارجدن خرستیان
 اہالی بیلہ کتیرمک صورتیلہ بکونکی نظریات انسانیه و حقوقیه
 وادیسندہ برفتح عظیمہ مظهر اولدی . بویلہ اولدینی حالده
 روسیہ حکومتک تشویق و ترغیبی ایلہ و آنک تشکیل ایلدیکی
 بالقان حکومتلرینک اجرا ایتدکلری جاذبه سایہسندہ ، بز آزدہ
 سوء ادارہ من نتیجہسی اولہرق بر قسم عناصر من موجودیت
 و وحدت عثمانیہ به خلافکیر اولوق وضعیتندہ بولنیور . واقعا
 بونلر آرہسندہ ظلم کورمیان یوق دکل ؛ مثلاً ارمنی قتاللرینی
 هیچ بر وقت تانہنہ ، تأسفہ خاطر تقدن واز کچہمہیز ؛ فقط
 بونلر عناصر علیہندہ ترک و مسلمان عنصرلرینک بر پروغرام
 تعقیب ایتسندن نشأت ایتمش دکلدی . سوء ادارہ و عبدالحمیدک
 تطبیق ایتدیکی مجنونانہ ، جانبانہ بر مسالک نتیجہسی ایدی .
 ہر نہ حال ایسہ ، بوراسنی تعمیق ایتیمہلم . قدیمدن برنی
 و خصوصیلہ مختلف قرامین و خطوط سنہ و قانون اساسیمتر
 موجبجہ غیر مسلملرک مسلملر ایلہ مساواتی اساسی قبول

اولندینی حالده بوکون مع التأسف بعض عناصر من بزم ایچون
داخلی برتهلکه تشکیل ایدیور .

روملرک بر قسمی اورتودوقس روسیه تک ، بان اله نیست
یونانستانک فریفته انجذابی اولمقدن خالی قالمیورلر ؛ عثمانلیلانی
بخشہ میورلر . آقروپول تپلری انلری مجلس مبعوثان اوزرنده
موجهلن قرمزى - بیاض بایراقدن زیاده جذب ایدیور ؛
مسلمانلری قسطنطنیہده یابانچی کوریورلر ؛

بلغارلر - بک جزئی اولدقلری حالده - دها بیوک بر
بلغارستان ، بر آیاستفانوس بلغارستانی دوشونمکدن خالی
قالمیورلر .

قره طاغلیلر و صربلر دائماً بکی بازارک اورتهدن قالمسنى
دوشونیورلر .

سوریه اقوام خریستیانیهسی جزویتلرک اغفالاتنه قایلوب
ساعی بالفساد اولیورلر .

ارناؤدلرک ، عربلرک دها بعض اقوامک آرسنه تخم
فساد و نفاق آتیش بولنیور . بونلری تعمیماً سولنیورلر .

بو عناصرک چلهسنی طویدن اتهام کستاخلفنده بولنمیز . فقط
شوراسنی ده سولیکدن فراغت ایدهمیز که بو عناصر افرادی

آرەسنده ناخوشنودينك وجودي محققدر وموجوديت عثمانیه
ایچون عظیم بر تهلکه در.

اداره مزك يولسزانی ، امور داخلیه مزك لایق اولدینی
محوره کیره مامسی داخلی اویغونسزانی ، اجنبی انترقیه سنی
تسهیل وتسریع ایتمکده ، اها لیمزی عثمانلیقدن تبرید وتخویفه
سبب اولمده در.

بتون شرق مسئله سی ، الحق ، بر اداره مزك مسئله سیدزه
روسیه حکومتی مملکت عثمانیه ده نائره اختلالی اشعال ایتدیرمک
ایچون موافق عناصر بولمسه ایدی ، بو عناصر اداره مزك لکن
ذاتاً بیزار اولماش بولمسه ایدی هیچ شبهه یوق که شرق
مسئله سی وجود بولمازدی.

بوکون تهلکه خارجه بزم ایچون نه قدر بیوک ایسه تهلکه
داخلیه ده اودرجه ده مهمدر .

احوال داخلیه مزنه قدر فنا کیدرسه ، خارجی سیاستمزده
او قدر پریشان اولور . خارجه نه قدر تضییق ایدیلیور ایسه
داخلیه ده بو تضییقک او درجه تاثیرینی کورورز .

خارجی دشمنلر مز دولتمزی اندر اسه سوق ایچون ایلک
توسیل ایده جکلری تدبیر افراد عثمانیه بی حکومت مرکزیه دن
تبریددر .

شمدی به قدر سرزده ظهور اولان بر چوق اختلافاتمرك
ایچنده اجنبی تأثیری بک عیان بر صورتده مشاهد اولقده در-
بو اختلافات عنصریه به متعدد یمن اختلافلرینی، دائمی،
مبادی ما کدونیا شقاوتی، حوران، کورک، سیدسام، جبل دروز،
منتفک، چاقرجه لی، حمیدیه، کریدوسائر مسائلی علاوه ایدرسه ک
حکومتک نه مشکل وضعیتده، بودجه تک نه بیوک بر اطراد-
سزلقده بولندیفی تظاهر ایدر.

شو «قرونیق» اختلافاتک ملته نه آغیر اوطوردیغندن
بجته لزوم کوره م: دولتزدائی بر محاربه به عسکر یتشیرییور
کبی افرادی دائما سلاح آلتده بولدیزییور؛ عناصر پریشان
اولیور، حرفت و صنعت، تجارت و زراعت معطل بر حالده
قالیور.

ینه تکرار ایدم: بزم ایچون تهلاکه خارجه نه درجه
بیوک ایسه، تهلاکه داخلیده او درجه ده بیوکدر.

دولتک وضعیتنی دها زیاده وضوح ایله میدانه قویمق ایچون
حق سلطتمرك تمام بولندیغنی، حریت داخلیمزه مالک

بولنديغزى، دها طوغرىسى بر چوق خصوصاتده اجانبى حق سلطتمزه اشتراك ايتدير ديكمىزى تذكر ايتك لازمدر.

قايتولاسيونلرك جارى بولنديغى بر مملكتده احكام عهديه مذكورنك او دولتك سويه ماديه ومعنويه سنك على حاله قالمسنا سبب اولديغى بك عيان بر كيفيتدر. مثلا حكومتتمز عهد عتيقه موجبنجه طرح تكايفده اصلا سربستىنى حاز بولنديغدن ترقى ايتك دكل، بودجه آچيغى قايماق ايجون كنديسنه لازم اولان پارمى نره دن بوله حق؟ مملكتى داخلنده اجانب اهالى اصليه دن دها ممتاز اولدقلى ايجون تبعه آنلره قارشى نصل محافظه منافع ايدمك؟ بو حالدن بالاستفاده تبعه اصليه نك اجنبى تابعيت و صحابتنه كچملى نصل منع اولنه. حق؟ قونسولوسلرك وترجانلرك ايشه مداخله فعليه لرى بولنان بر محامده تأمين آسايش ممكتميدر؟ كندى محكمه سنه اجنبى قونسولوسى ويا ترجاننك مداخلهسى اولان بر دواتك عزت نفسى رنجيده اولمازى؟ و بويه بر محكمه دن عدالت بكنيرى؟ بر مملكتده ديك يرلرده اجانبك بقال دكانى آچلرندن دها قولاي بر صورتده اجنبى پوسته خانهلرى كشاد اولنورسه او مملكتده پوسته لرك ترقيسى دائره امكانده ميدر؟

بر لیانده اجانب سفن حریبه بولندیرر ؛ عسکر ادامه ایدرسه
بونک آسایشه سوء تاثیر درکار دکلیدر ؟

عثمانلی حکومتک حق سلطنتی ناقصدر . بر مملکتده که
اجانب لایمد ولایحیی محکمه لر آچارلر ، کندی رئیس حکو-
متری نامنه اجرای عدالت ایدرلر ، حبسخانه لر کشاد ایدرلر...
او مملکتده دولتک ادنی مرتبه نفوذ و حیثیتی قالورمی ؟
زوالمی حکومتک بر طرفدن خارجی ، دیگر طرفدن
داخلی تضییقات آلتده بولونمی آز ایش کی حق سلطنتک ،
سربستی ، مالینسک بغیر حق اجانب طرفدن قصر و تحدیدی
ایله بر قات ده زبون وناتوان بولنیور .

نه کی مشکلات ایچنده بولندیغمزی آکلامق ایچون
مثال اولوق اوزره سرد ایتدیگمز آتیده کی بعض مواده ده اماله
نظر ایتک لازمدر :

۱ — فوانینمزک بر قسم مهمی ، قرون و سطانن قاله
فهئودالیته اصولنه ، منابع نقلیه اساسنه مستنددر ؛

۲ — عناصر مختلفه مز دها حالا امور سیاسی و مدنیده
اثبات رشد ایده مامشدر ؛

۳ — ممالکمزك بر قسم مهمی ، حالا ، قرون وسطی
ایمپراطور اقلری کی وسائط نقلیه دن ، یولدن ، شمند و فردن ،
قانالدن ، آثار عمراندن ، وسائط صحیه دن ، مکتبیدن محرومدر ؛
۴ — طبقی قرون وسطی ده اولدینی کی مختلف طرز
وقیافتده ، مختلف اهمیت و وضعیتده متغلبه اهلینزی
صومقده در ؛

۵ — اجنبی نفوذی مادی و معنوی بر صورتده تدریجاً
بزه استیلا ایشدر . صنعت یوق ، حرفت یوق ؛ بر چوق
یرلرده تجارت اجنبیه انحصار ایش ؛ هان علی العموم شرکتلر
یابانجیلرک مالی بولونمش ؛ اک کوزل مکتبلر ، اک اساسلی
مؤسسات خیریه آنلرک تأسیسکرده سیدر . بوندن بشقه رهبان
اجنبیه بر چوق یرلرده انسال حاضره بی اداره ایتمک شوویه
طورسون ، انسال مستقبله بی ده یتیشدیر بیورلر . مختلف و متنوع
میسبونلر اورته لغی صارمشلردر . آیناروسده ، ارض فلسطینده
وسوریه نك متعدد جهتلرنده اجنبی پایاسلری کندیلرخی اهلینزه
دولتدن زیاده سود برمشلردر ؛

۶ — مملکتمزده دور ایدن سرمایه نك قسم اهمی یابانجیلدر .
دولتک مستقرضاتی هپ خارجیدر . وارداتمزك اک بیوک
قسمی بو بورجلره رهندر ، قارشولقدر . اهور نافع نك

جمله سی اجنبی یاره سیله یاییلمشدر . اینتلر نزلک سره ایسه سی برلی
دکدر . دیمک که منکت عثنیه واردات حاضره سیله و محتوی
اولدینی خزان طبیعیه اینه هپ خارجه مرهوندر ؛

۷ — اهانیزک وادی اقتصادده پک کری بولونشی ،
هر شیئک اجانبه انحصاری عثمانیلری مطیع بر آلت کبی
یابانجیلرک دست لطف و عاطفته براقیور . یعنی بو خصوصده
او قدر کری یز که اجنبی اولسه نه احتیاج آتمزی دفعه ایده .
بیلیرز ، نه ده اورته لئی استیلا ایده جک اولان پریشانلغی کندی
وسائط مزله دفعه قدر تیاب اولورز .

مملکت مزی ، دولت مزی بویله مستثنا ، فنا بر حلاله
بولندیران اسباب تعداد ایله توکنمز و بتون بو مسرود اتدن
تظاهر ایدرکه هیئت حاضره عثمانیه ، مع التأسف ، اورویانک
اوجنده ، عالم اسلامک اورته سنده ، دنیانک بلکه اک مهم بر
موقعنده غلط طبیعت اوله رق طور ییور . اجانبک رقابت
متادیه سی ، موازنت عمومیه نک ایجابات ضروریه سی سایه سنده
حق بقاسنی استعمال ایدیور . یوقسه ، بو رقابت ، بو موازنت
مسئله لری اولسه ایدی عثمانلی حکومتی ده اچوقدن لهستان
جمهوریت قرالیه سی ، قریم خانلغی ، ترکستان کبی روسیه نک
استیلا زده مصیبتی اولوردی . مع مافیہ . انقراض وانقراض

ایتمدکده دینه من. یوقاریده سرد ایتدیکنز اسباب وسوائق ایله دولتمز او درجه انقسامه دوچار اولمشدر که قانونی سلطان سلیمان زماننده کی ایپراطور لغمز ایله عبد الحمیدک ایپراطور لغمی بر مقایسه ای دیله جک اولور ایسه انقراضمز تظاهر ایدر..

چوق شکر که ینه ملت عثمانیه وامت اسلامیه ایچون ضعف و ناتوانیسندن صرف النظر بقیه ممالک عثمانیه ینه مهم بر ملجاء . مهم بر مأوی تشکیل ایدیور. فقط اداره سزلك، عجز و تقصیر، اهانت، ارتکاب، کوشکک نتیجه سی دولتمز بقا و موجودیتی محافظه ایده من ایسه عنصر اسلام و عنصر عثمانی نه اولور؟ ایشته الیم مبحثه ، هولناک عقبه یه کلیورز.

اجتماعی نقطه نظر دن باقیلورسه عثمانیلرک بک کری بر موقعه بولندقلری آکلاشیلور . ترکلو و ترکلو ره التحق ایله ماضیده حاکم عنصری تشکیل ایدن مسلمانلرک بر قسمی حاکمیتی، مأموریتی، عسکر لکی، خلاصه خزینه حسابنه یاشامنی اعتیاد ایتشلر؛ تعمیر اقتصادیه، استحصالاته باقاملشلر، هب دیگر عناصرک صیرتندن چکنمکی هدف آمال ایتشلردر.

بو حال کنديلارنده کي تشبث شخصی يی ، حرفته ، صنعته ،
تجارته وحتى زراعته اولان استعدادی نوعما نحو وابطال
ايشدر . عصر لرحه دوام ایدن بو حال بو عنصرک سويه ورتبه
اجتماعیه سنی ايندير دجه ايندير مشدر . اداره ، عسکرلک ،
حاکمیت کیفیتلری بو ائنده غریبه بشقه بر فیض ترقیه ،
بشقه بر تکامله مظهر اولدقلرندن بزم اداره من اداره سز لکه ،
عسکرلک من اداره مصلحته ، حاکمیت من اجانبه تابعيته تحول
ايش ؛ یعنی اداره ، عسکرلک ، حاکمیت خصوصنده بيله عنصر من
فنا بر عنصر اولمش ، اسکی حالندن بدتر ، محافظه کارلقده بيله
ثباته غیر مقتدر بر موقعه بولونمشدر .

بو کون حکومت عثمانیه - که بو عنصرک معقول بر صو-
رتده ترقیسنه مساعددر - استقلالنی غائب ایدر و عثمانی ایمر-
طورلنی اجانبک نصیبی اولورسه عجباً بو عنصر نه حاله کلیر ؟
استقلاللرینی غائب ایدن لهیلر من کل الوجوه مترقی ، حتی ملت
غالبه اولان روسلردن ده پک چوق مترقی اولدقلرندن ملی ،
اجتماعی موقعلرینی محافظه استیلر .

بیکلرجه سنه دن بری وطنسز ، حکومتسز قالان یهودیلر
هر یرده تحقیر و تزییف ، پک چوق یرلرده قتل عام ایله ، انواع

اذا و جفا ايله مقابله كوردكاري حالده تشبث شخصيلري ،
استعدادلري سايه سنده بتون كره ارضده بر موقع ممتاز
احراز ايتديلر ؛ عالم صرافيه سوز بوكون كنديلرينكدر .
روچيلد لر روسلرك بنى اسرايله روا كوردكاري « بوغروم » -
لردن طولاي خزينه لريني قاپاد قلرندن چارك حكومتى ۱۹۰۶ دن
برى ياره سز قالمشدر . عجا زواللى بزلر ، تكامل مزه امكان
ويره جك اولان استقلالدن محروم اولور ايسه ك ايمرياليزم
مسلكنك قهرمانلري النده نه حاله كليرز ؟ بر عصر صكره هندك
قويون سوريلرندن بشقه بر شينه بگزه ميهن عوامندن ،
مليونلرجه پاريا لرندن ، بخارا ، خيوه ، طاشكند ، سمرقندك
او اوزون قوللى خلقندن فرقىز قالورمى ؟ اوروپا چار اقطار
جهانده حا كيمتى ادامه ايچون مثل وتشخص ايتديرديكى مدنيتى
مستعمراتى خلقنه تعمير ايتماك مسلكنى اختيار ايتمشدر تا كه
بر كون اولوبده او خلقده اوروپا سلاحيه ، اوروپا علم
وعرفانيه مجهز اوله رق اوروپا ليدرى مملكتلرندن طرف ايتسونلر .
عجا اوروپا ليدر ممالك عثمانيه بي هر نه صورتله اولورسه اولسون
اله كيپرلرسه بزم تكامل اجتماعيمزه امكان براقبلرلمى ؟
فعال و بزه نسبة بر آز ايلروده كورديكمز عناصر مزده
عجا استيلاي اجانب ايله قولاي قولاي محافظه موجوديت

ایده بیلیرلریمی؟ اجتماعی نقطه نظر دن حریتلرینی غائب
ایتمزلری؟ بلغارستانده کی روملرک، روسیه ده کی ارمنیلرک
بر کره حاله باقلسون! فکر مزجه شو و وحدت عثمانیه بلا
استثنا بتون عناصر عثمانیه نك، موازنه طامک قوام و بقاری
ایچون الزم، ضروری، مجبوری بر رایت فوز و فلا حدر.
وحدت عثمانیه یه خلل طاری اوله جق اولور ایسه واقعا یک
جزئی افراد عثمانیه جوار حکوماته التحاق ایله مرامنه نائل
اولور. فقط اکثریت هر حالده اوروپا لیلرک، روسلرک
طاقت شکن حاکمیتلری، حکومت مستبدلری آلتنده اجتماعاً،
فکراً، اخلاقاً محو اولوب کیدرلر.

بو کون قوجه تونسه اهل اسلام دن آنجق ایکی طبیب،
درت آووقات، سکز مهندس وار ایش. جزائرده بو قدری
بیله یوقش. اهالی کیندکجه املاکنی ضایع ایدیور. اوشاق
مرتبه سنه، حکومت صرافیه نك تبه سی منزله سنه اینیورمش.
علم و معارف دن بی خبر؛ انساجه، راحتجه یا شامق امیدندن
محروم ملیونلرجه خلق اوروپا مستعمراتنده اوروپا لیلرک مالی،
ملکی، اسیری بولنیور!

عجبا بزده، بو طوتدیغمز ناصواب مسلکله بو کردابه
طوغری یوارلنوب کیدیورمی بز؛ عجبا بو سقوط سریع

اٹاسنده بزى طوته جق ، قور تاره جق بر قوت ، سچار بر يد ،
بر واسطه يوقى ؟

مملکت مز استقلال و مختاریتی ، سلطنت و حاکمیتی دیگر حکو-
مات منقرضه ایچون اولدینی کبی ، برایکی دفعه دهه ، برایکی محاربه دهه
غائب ایتیمه جکدر . بونوع فتوحاتک موداسی چوقدن کچمشدر ،
انکلتره بیاه مصری ذات شاهانیک حق سلطنته ، خدیوک
صفتنه خلل کتیرمه دن ، رسماً ، عهداً اوراسنی ضمیمه
مالکی ایتهدن « فتح » ایتمشدر .

بورار تور ، طالبه ن — وانه صاحب اولان ژاپونیا لیلر ،
کیانو — چه ئویه مالک بولنان آلمانلر کویا بو یرلرک مستأ-
جریدرلر .

حق حاکمیت ، اجانبک حلول صلحچروارنه سیاه محو اوغور .
بو کون قاسی ضبط ایدن فرانسرلر کویا مولای حفیظک تاج
تختی محافظه ایچون اوراسنی فتح اییدیورلر مش . بناءً علیه ذاتاً
یک چوق رخنه دار اولان حق سلطنتمز ، عدم رشد مزک
توالیسی ایله ، یواش یواش ، عادتا حس اولونماز بر صورتده
الدن کیدیورر . بر کون کله جکدرکه بو مملکتده اجانب بزم
موقعمزک فوقنده ، دول معظمه ، کهنه ، خراب باب عالینک
اوستنده بولانه جقدر .

بز ، ملی و اجتماعی ، تکاملی و مترقی بر مسلک اتحادنده
حالا کجیکیرسهک اورویا، استقبالده، بزده اویله بر موقع احراز
ایدر که بو موقعک شمیدیکی انکلتزه نک مصرده . فرانسه نک
تونسده ، روسیه نک مانچوریا ده ، ژاپونیا نک سابقا قورده ده کی
موقعندن فرقی قالماز ؛ و بلکه حلول و نفوذ صلحچروانه
ایله اورویا سیاستی او زمانه قدر دها بر چوق یوللر ، چاره لر
اختراعنده اثبات اهلتیدن کری قالماز .

روسیه حکومتی وسطی آسیایی ، ترکستانی ، خیوه
و بخارا خانلقلرینی اله کچیردکن صکره ایرانی هدف آمال
ایتدی . فقط بو مملکتک مطلوب اولان اصولده فتح و تسخیری
بو زمانلرده پک او قدر ممکن اوله میه جغندن متوالی استقرا-
ضلاله ، معاهده لرنده مندرج کونا کون قیود ایله ، یوللر و وسائط
نقلیه امتیازاتی ایله ، احراز ایتدیکی حقوق متنوعه ایله آنی
اله کچیرمکده در . کذلک بو کی بر طاقم و سائطه تشبثله ،
وقتیله ، مانچوریه بی قبضه تصرفه کچیرمشدی . اوراده ده کویا
فغفور چینک حق سلطنته مراعاتی کنیدیسنه و وظیفه بیلور
و بو حق مدافعه ایچون دول سائر ایله مذا کره میه کیرییه ویدی .
ایشته ، حلول صلحچروانه دنیلن اصول بو کونکی
کونده طرز قدیمده کی فتح و استیلالره قائم اولمشدر . اولجه

نسباً آز بر زمانده ، بر ایکی محاربه، بر ایکی معاهده ایله
بر یراستقلانی غائب ایدردی شمدی ایسه حلول صلحچرورانه
ایله استقلال اوزون زمانده فقط محقق، یواش یواش، عادتاً
حس اولونماز بر صورتده کیدیور . بر یری دلنش یاغ
طولومک صیزمی کبی ، حق سلطنت ، حق حاکمیتده دامله
دامله آقیور !

اوروپا منظومه دولیهسنه تابع بردولتک بو کونکی اوروپا
و آمریکا و خرسیان حقوق دولی نقطه نظرندن حائر اولدینی
حقوق ایله واللی عثمانلی امپراطورلغنک ۱۸۵۶ تاریخنده منعقد
پارس معاهده سنک ۷ نجی ماده سنندن صرف نظر حائر اولدینی
حقوق بر دفعه مقایسه ایدیه جک اولورسه استقلانزده تام
استقلال اطلاقنده تردد ایدیلور .

بتون بو باشمز کلنلرک سبی اوروپالیلشمقده، اوروپالیلر
درجه سنده اثبات اهلیتده کوستردی کمز تکاسلدر . ژاپونیا
حکومتی اوروپانک علوم و فنوننی ، اسلحه و وسائطنی یکرمی
اوتوز سنده اکتساب ایله اداره سنی تنظیم و قوتلی بر دونما،
قوتلی بر اردو تشکیل ایتدیکندن ۱۸۹۸ ده عهد عتیقه نک
بار نقلتی آلتندن قوزتلدی . بوکون ژاپونیا ایله اوروپا دول

معظمه سی بیننده اورویا حقوق دولتیجه ، تعصب خرسیتانیه به
رغمأ ، هیچ بر فرق یوقدر .

زده مع الاسف بودقیق نقطه نره اصلا اهمیت ویرمندیکندن
مشروطیتزدن صکره عهد عتیقه قالمق شویله طورسون ،
صوك استقراض مسئلهسنده ، فرانسه حکومتی بس بالی روسیه نك
مرضیسنه موافق برحرکنده بولونمق سوداسیله امور مالیه مزه
کندی قونترولنك وضعنی تمی ایشدر .

خلاصه کلام ، بومیوالی مصیبتلردن ، بومیادی فلاکتلردن ،
عزت نفس ملیه به پك آغیر کلن تجاوز و حرمتسزلسکردن
قوتوله مز مطلوب ایسه بر آن فوت ایتمدن ، مجادله حیاتده
اورویالیله قارشو کاه بیلنك ایچون ، آنلرک اسلحه و آلاتی
قطعياً ، بلا قید و شرط قبولده تردد ایتملی بز . چونکه بر
محاربه ده — بو محاربه کرك معنای حقیقیسی ایله بر مخصوصه
اولسون ، کرك معنای مجازیسیله مبارزه حیات اولسون —
برطرف اعلی ماوزر تفنکوری ، قروپ و شنایدر طویلری ،
طورپیلر ، بلوق هاوزلر ، قروازورلر ، سوپه ردره دنوطلر ،
ایله میدانه کلیر ، دیکر طرفک النده کار قدیم شیشخانلر ،
یاخود اوقلر ، قالقانلر ، دشمنک مکر و حیله سنندن قورتونوق
ایچون آلات و ادوات سحریه بولنورسه غالیبتک کیمک طرفنده

قاله جفنه شبہہ ایدیلہ من . دول متفقہ سائگری چینہ داخل
 اوندقنری وقت چینیلر آربالہ تلبہہ شبہہ قویونشر ؛ دعا
 دکر منلری ایشلمکک باشلیہرق سہوات و ارضیندہ کی بتون
 ارواح حیثہ بی اوروپالیرک اوزرینہ سوقہ غیر تکش بولونمشلردی .
 او ائادہ بر ملازم ثانی قومنداسندہ کی عسا کر مختلطہ ، ہیچ
 بر مقابلہ بہ معروض اولہ دن مانچور سلاہ سنک سرانی اللہ چیرمش ،
 یارم ملیار تبعہ سی بولنان چین ایمپراطوری حضرتلری دوچار
 قید اسارت اونشدی .

مصرلی ابراہیم پاشا طرز جدیدہ تشکیل ایتدیکی اردوسیہ
 نزیب جوارینہ گلش ؛ اردوی ہایوندہ معلم صفتیہ بولنان
 مولتکک مکمل بریلان قورمش ، اسباب ظفری تہیہ ایتمش
 بولندیغی حالہ ، قوماندان پاشا منجم باشی بہ مراجعت ایتمش ،
 آندن آلدیغی رأی مخالف اولغاہ قوجہ مولتککک ارانہ
 ایتدیکی پلانی براقش و محمدعلینک عسکری سلطان محمودک
 عسکری محو و بریشان ایدرک تا کوتاہیہ قدر کلشدر .

هر خصوصہ ، تجارتدہ . صنعتمدہ ، زراعتدہ ، علوم
 و فنوندہ ، حقوق و قوانیندہ ، علمیات و فنیاتدہ ، طرز
 معاشرتدہ اوروپانک اصول و وساطی بز میکیلرک قات قات
 فونندہ بولندیغندن ، بزایسہ انلرک اصول و وساطنی قبولہ

جانیانہ بر تکاسل کو ستردی کمزرن ، مع التأسف هیچ بر نقطہءدہ
غلبہ دکل ، بوقعمزی محافظہ ایده میورز .
شوراسنی ده استطراداً سویلیه یم کہ اورویا مدینتی قبول
— فکرجه — یالکز اورویا آلات و وسائطی ، علم و فنی ،
اورویالی اصطلاحجه ته قنولوزیسنی قبولدر . یوقسه اورویا
اخلاق و عاداتنک جلهسنی دکل . طریق ترقی به داخل اولان
ژاپونیا بیله یالکز بو ته قنولوزی بی آمشدر غرب اخلاق
و عاداتی دکل .

ذاتاً اخلاق و عادات عرقک ، تاریخک ، زمانک ، حتی
اقلیمک ایجابات ضروریه سی اولغله غیر قابل اخذ و تلقیدر .
اولدینی کبی بر مملکتک اخلاق و عاداتی آتیق میمونجه سنه
بر تقلید یا بقدر .

بر یرک ترقیسی ، تعالیسی ، تکاملی ، اولدینی کبی دیکرک
عاداتی اخذ و استنباط ایله اوللاز ، او یرک کندی اخلاق
و عاداتنک ، کندی مؤسسات و مخصوصاتنک ایلرولسی ایله
اولور .

فرانسه ایله انکلتزه بیننده کی مسافه برساعتنک قدر اولدینی
حاله هر ایکی عالم بیننده کی فرق اورویا ایله آسیا بیننده اولان
فرقدن بکده آز دکلددر .

بناءً عليه اوروپا ليشمق تعبيرندن اوروپا اخلاق و عاداتك
عينه قويه ايدلسى لزومى آكلاشلمسون ! برده عجباً بو
اوروپا مدنيتى ابي برشميدر ؟ شايان نقل و اقتباسميدر ؟ بو
نقطه زده برچوق اوروپا علماسيله برابر بحق تردد ايدر.
فرانسه عالمى كشيْف بر انقراض ايچنده در . فرانسه
جميْتى ، بوكونلرده ، عاداتا اضمحلال دورنده كى روماني ،
اندراس زماننده كى بابلي ، تدمري ، نينويهى آنديريور . بر
چوق سوانق اجتماعيه و اخلاقيه ايله فرانسه دوچار عقامت
اولمش ، ايلرومليور . آلمان-فرانسز محاربه سندن اول فرانسه نك
نفوسى آلمانيانك نفوس سندن بر آرز زياده اولديغى حالده ،
شمدي آلمانيانك نفوسى فرانسه نك كندن نسبتسز
فضله در . ينسه بو مؤثرات اجتماعيه و اخلاقيه ايله
فرانسه نك تجارت عموميه سى اينيور . بحريه خصوصنده ،
اون سنه اول دنيا نك ايكنجى ملتي اولديغى حالده شمدي بو
موقعى چوقدن آلمانلره ترك ايتمش بولنيور .

انكلتره به كلنجه يكرمى بش سنه دن برى بوراسيده فنا برسقوطة
تابع كى كورينور . تجارت و صنايع كوندن كونه تنزل
ايدنيور ميدانى آلمانلره ، امريقاليره ، ژاپونلره براقيور .

بوک مقابله انکلتره رجالی ، اک باشده چامبه رلهن اولوق اوزره
اصول حمایه بی ، ایمپریالیزمی ایلرویه سوربورلر . مستعمرات
مادر وطندن ایریلیور . اهالی یه عظیم بر رخوت ، غیر قابل
تعریف بر تکامل کلمشدر . حاصلی بو قدر مستملکاته مالک
و صاحب اولان معظم بیوک بریتانیا ایمپراطورلغی اسپانیانک ،
پورتوغالک ، فرانسه نک یونانی طوتش کی کورینور .

روسیه یه کلنجه اکثریت تشکیل ایدن و موسوقوف بولونمیان
عناصرک محو و تدمیری ، و موسوقوف اولوبده طرفدار
سربستی بولونن عناصرک قهر و تنکیلی دیمک اولان چاریزم
ظاهر آ پک دهشتلی کورینن بو جسم جسمی ایچدن ایچه
خراب اییدیور ، اهالی حقوقه ملک دکل ، مساوات یوق ،
حکومت بر حکومت قرطاسیه ... پوشانلی ، دبدبلی ، طنطنه لی
روسیه عظمتنک نه قدر بساخته اولدیغنی ژاپونیا سفرنده
کوستردی .

بولدن بشقه بر آزده اوروپانک احوال اجتماعیه سندن
بحث ایدرسهک ، اورویا اخلاق و عاداتنک اولدیغنی کی اقتباس
ایدیلوب ایدنامسی شقلنده کی منافع و محاذیری پک چابوق
اکلارز . قایتالیزم ، کئول پرستی ، فحشیات و نتیجه سی

اولان علك و امراض زهرويه ، بورس ، سپه كولاسيمون ،
قورس ، مونته قارلو ، اصالت مساواتسزلقلری ، زهبانلق ،
صلح مسلح ، فنا معناسیله میلیتاریزم ، هر حاله اورویا مدنیتك
افتخار ایده جکی شیر اولسه کر کدر . مشاهیر فلاسفه دن
محبمز دو قنور ماقس نور داو کزیده بر اثرنده اورویا مدنیته
بر طاقم اکاذیب اوزرینه استناد ایتدیر بیور که بوباده کی حتی
در کاردر . موسیو آمیل فا که ایسه بو اکاذیب عقیده یی
« لزوملی سخیفه لر » تعیر ادیبانه سیله افاده ایدیور .

احوالنیزک وخامتنه سبب اولان سواققدن اک برنجیسی ،
شبه سز ، سویه اها لیمزک یک دون بر مرتبه ده بولونمسیدر .
ذاتاً ملتك مادی ، معنوی سویه سی بو مرتبه پستی ده بولونسه
ایدی ، باشمزه کافلر کلزدی . بوراده بو تدنی نك اسباب
اجتماعیه و تاریخیه سنی آردمیه جغز . زمینمز بوکا مساعد کلددر .
یا لکنر شونی سویلیه لم که منقولاته اولان فرط انها کمز ،

حریت فکریه به بی‌کانه قالب دماغزک خرافات و اساطیردن
متشکل بر قالب ایچنده یو وارلندیغی، قدره ویردیگمز یا ککش ،
یک یا ککش معنی ، طرز معاشرتمزک طوتار یری قالماسی ،
اداب قدیمه‌منی محافظه‌ده، اداب غربیه‌یی قبولده کوستردیگمز
تردد و عطالت بزم بوکونکی تدنی اجتماعیمزه سبب اولمشدر.
عثمانلی هیئت اجتماعیه‌سنک آرتق طوتار یری قالماشدر ،
فکر محافظه ، فکر تشبک ، فکر اجتماع : عصیت ملیه ،
فکر تعقیب ، فکر تجدد اهلیمزده، عوامزده، حتی خواصمزده
سونمش کییدر . مشروطیتدن یری هر نه‌یه توسل ایدیش ایسه
عقامتله نتیجه‌لشمشدر . بو قدر جمعیتار ، قلوبلر ، محفلار ،
غزته‌لر ، رساله‌لر برشهاب کچی کورونمش ، بالاخره سونوب
کیتمشدر . بر زمانلر بتون کنجلمز - آن آماتور - تیاترویه
رغبت ایتدکلری حالده بو آرزو و هوس ، بو خواهش
و غیرت بردن بره سونمش محو اولوب کیتمشدر . بو کیفیتک
احوال روحیه‌منر نقطه نظرندن اهمیت مخصوصه‌سی واردر .
بتون بو حالات اهلیمزک قیمت فردیه‌لرینی، قیمت ملیه‌لرینی
تفقیص ایتمکده، مجادله، حیاطده موقع ورتبه‌منی ایندیرمکده‌در.

ایشته بوندن طولاییدرکه بزده اداره امورک کندیسنه امنیت
اولونه بیله جکی «افکار عمومی» پک کوچلکه تشکل اییدیور.
حکومت قاپانک النده قالیور. اک مهم وقایعه، مخاطراته
خلقنر نظر بی قیدی ایله باقیور؛ اک کوچک بر تشویق ایله،
اولور اولماز برسببله اورطیه آتیلیور. بزده افکار عمومی نیک
درجه سنی تعیین و تقدیر ایچون اک کوزل بارومتر و مطبوعاتک
صاایشیدر. اوتوز کسور ملیون خلق یکرمی بیک نسخه دن
زیاده برغزته بی صاندیرماز ایسه انک درجه عرفانه تأسف
ایدینور. عجا بو اوتوز ملیون خلقک نه مقداری اوقور بازار؛
برایشه عقل ایردیور؟ اوروپا خلقی ایله مقایسه ایدیله جک
اولورسه، هزاران تأسف، بزده کی افرادک قیمت اجتماعی
و ملیه لرینک پک آشاغیده اولدینی تظاهر ایدر. واقعا وتواز
ملیون خلقنر وار؛ ممالکمزده واسع. فقط علم و عرفان،
طرز معیشت و معاشرت، ثروت، سعی و عمل نقاط نظرندن
بو اوتوز ملیون خلقک، بوملیونلرجه کیلومتر و مربعی الکانک
اهیتی بالاسویه اسویچرهدن، فلمنکدن، بلجیقادن ایلروده میدر؟
بو قاریلرده تهلیکه داخلیه و خارجیه دن بحث ایتمک. بوکا

برده بوتهلکه، اجتماعیه بی علاوه ایدہ جک اولور ایسه ک درد لر مزه
بر آن اول چاره تخریسنه مجبور اولدیغمز نمایان اولور .

دولتمز اوروپا و اوروپا لیلرک وصایت تامه مالیه و اقتصادیه سی
آلتنده بولنیور .

عهد عتیقه احکامی موجبجه بودجه آچیغمزی قایامق
ایچون ایستدیگمز ویرکولرک کافه سنی طرحه صلاحیتمز یوق .
بوصورتله اوروپا بزی دائمی بوج ایچنده ، فقر ومذلت ایچنده
بولندیریور . پاره اقراضی ایله حق سلطنتمز تجاوز و هر
مقاوله ایله بر مقدار منافع تأمین ایدیور . حاصلی حریت
مالیه ، حریت اقتصادیه ، کمرک تعرفه لری نقطه نظرندن استقلالمز
نام دکلدرد . بو قیود عهدیه وزجریه اولدجه ، قایتولاسیون
احکامی جاری بولندجه ، خلاصمز محالدر .

اوروپایه اولان تابعیت اقتصادیه منز تابعیت مالیه مزدن آز
دکلدرد : اوروپانک سرمایه سی ، بانکه لری ، اوروپا سایه سننده

پاپلمش مؤسسات نافه مز ، حتى اوروپا سفائی ، اوروپا
 قومیسونجیلری اولسه بوکون مملکتتمز الحق فقر و ضرورتک ،
 فقدان آلات و وسائطک الحآت مده شه سیاه برهفته ده محو
 اولوب کیدر . واقعا بیواک بریتانیا آطه سیده اوروپا و مستعمراتی
 اولسه آتی هفته بیله یاشایه ماز ؛ اها ایسی آچلقدن خاک هلاکه
 سریلور . فقط انکلتزه ایله ترکیه بیننده کی فرق پک آشکاردر :
 انکلتزه مستحصل بر مملکتد . انکلیز لرا اوروپانک ، مستعمراتک مواد
 غدائیہ سنه محتاج اولدقلری کبی دیگر اوروپالیلر و مستعمرانده کی
 انسانلرنیه قاستلک ، قارداشک کورلرینه ، بیر مینغامک ، مانچسترک ،
 شه فیلدک طوقومه لرینه / تیمورو چلیکنه ، لیورپولک مراکب
 بحر یه سنه ، غلاسقووک ترسانه لرینه ، لوندرونک آلتون کولچه لرینه
 محتاجدر . بز ایسه اوروپانک هر شیئته ، عقل و فکرینه ،
 علم و فننه ، تقد و ثروتیه ، معمولات و مصنوعاتنه شدتله
 محتاجز . واقعا اوروپاده بزم خام اشیا مزه ، ویردی کمز
 ملیونلرجه فائضله محتاج ایسه ده بو اشیا بی بشقه یرلرده ده
 بولور . یالکنز بزم موقعلمز ، یاقینلغمز ممالک بعیده یه قارشو
 یکانه سبب رجحانمزی تشکیل ایدر .

القصه ، بالاده بحث ایدیلن داخلی ، خارجی ، اجتماعی
مهالکه برده تهلکه مالیه و اقتصادیه بی علاوه اقتضا ایدر . شو
تهلکه بی بوصورتله تقویم ممکندر : بوکون اورویا یاسه لری
بزه معتاد اولان بورج یاره بی ویر منزلر ایسه ، حکومت دوائری
قبولرینی قابامق مجبوریتنده بولنور ؛ اخذ و اعطا طورر ؛
قحط و غلامیدانه چیقار ؛ جزئی بر نائرة اختلالی اطفایه
قدرتیاب اوله میهرق محو و منقرض اولورز !

بو عظیم تهلکه لر ، بومهم مهلکه لر قارشوسنده حق بقامری
محافظه ، سیاسی ، اجتماعی ، اقتصادی ، مالی اسارته گرفتار
اولماقلمز ایچون اصلاح نفس ایتمه مز کرکدر . بونک ایچونده
قوتلی بر حکومتیه مالکیتمز فرض عیندر . بو زمانده ، بو
شرائط تحتنده بزده هر شیشی حکومت واسطه سیله اوله بیلور ؛
حتی افکار عمومیه نک اویانسی ، اهالینک امور سیاسییه
و اداره بی اله آلمسی بیله ، اول امرده ، حکومتک ایشه

مداخله سیه ممکندر . مارشال دومولتکەنک دیدیکی کبی
« روسیه و ترکیه ده حکومت عنصر ترقی پرورددر ؛ اهالی
محافظه کاردر . ترقیات و اصلاحات آشاغیدن کلز ؛ حکومت
طرفندن جبراً اهالی به تکلیف اولنور . » بناء علیه شو دوره
انقلابمزده پایه جغمزشی قوی الشکیمه ، داخلده و خارجدده
تهدیدینی ایقاعه قادر ، معقول و عاقل بر حکومت تشکیلیله
تذبذب، آنارشی به، عاقل و جاهل حکومت موداسنه آرتق برنهایت
ویرمکدر . اولوالنهایه معلوم اولدینی اوزره هر بر حکومت
برقوته استناد ایتمک مجبوریننده در . بو قوت ایستر مشروع
اولسون ، ایستر اولسون . ذاتاً قوته مستند اولیان حکومته
حکومت بیله دینه مز . بو قوت بعضاً بر شخص ویا خاندانک ،
برهیئت ویا طبقه نك قوتی اولور که بوکا مونارشی و اولیغارشی
دینور . بونده شخص ویا خاندان تبعه بیده رایه قارشیدر رسه
تشکیل ایدیلن دولت مشروطه اولور . حکومت مشروطه ده صوک
سوز حکمدارک اولورسه حکومت قاینه حکومتی دیه توصیف
ایدیلور . یوق اکر قوت شخص ویا خاندانن زیاده افکار
و آرای عمومیه به استناد ایدرسه او حکومت پارلمانتهر ویا

ده موقر اتیق اولور. برده موقر اسیده حکمدار محافظه ایدیزسه، حکمداره نژوم کورلمز ایسه بوکا جمهوریت دینلیور .

هر حالده حکومت قوتی بر طبقه ویا شخصدن ، یا افکار عمومی دن استنباط ایدر .

مثلا روسی ده قوت چارک النده در : چارلق مقامیده تشکیلات اساسیه به مالکدر . آنک ایچون چار داهی ویا غبی اواسون اهمیتی درجه ثانیه ده قالور . تخت و تاجک اطرافنده غران دوقلر . ینه اساسلی تشکالاته مالک سرای ، اعیان ، اصیل زادگان ، رهبان وسهن سینود وارددر . بو اولیغارشیق هیئت اهلیدن زیاده حقوقه مالکدر . بو حقوقک محافظه سی ایچون عسکرده اصیل زاده ضابطان النده در . ینه بو هیئت حقوق و املاکنک ، منافع و معافیاتنک محافظه سیچون اهالی نی بعض مرتبه قید و اسارت تختنده بولندیر مقده در . عناصر مختلفه به قارشوده صوک درجه ده برظلم و استبداد بولنیقه سی تعقیب ایتمکده در . ایشته ستولیدین قاینه سی ، حکومتی بویله بر قوته استناداً اجرای احکام ایدیوردی .

حکومت متحده آمريقادہ ایسہ قوت بر عکس اولہرق
عوامدہ در . عوام امر مطلقدر . منفعت و مضرتی ، حقوق
و صلاحیتی پک اعلا بیان خلق تشکیلات مهمہ یہ مظهر
اونشدر . طوغریدن طوغری یہ رئیس جمہوری نصب ایدر ؛
آکا بتون قوتی وبرر و فرانسدہ اولدینی کبی دکل ، آتی
ادارہ حکومتدن مسؤل طوتاز ... بو صورتہ قوجہ آمريقا
ادارہ اولنور کیدر .

بزده عیبا حکومت ہانکی قوتدن استنباط فیض و مکنت
ایده جک ؟

ملکتمزده سلطنتک چارلق مقامی کبی ، میقادولوق ، دالای-
لامالق کبی تشکیلات مخصوصہ سی یوقدر . خاندان سلطنت ،
بوکون ، بر اولیغارشی حالندہ ادارہ امور ایتمک تشبث غیر
معقولندہ بولونمیور . تاج و تختک اطرافندہ رهبان و اصیلزا-
دکاندہ یوقدر . متغلبہ مزده ، لہ الحمد ، سرابی تخت نفوذ لرینہ
آلاماشلردر . خلاصہ کلام ، بیکلرجه شکر اولسون ، خاندان
عثمانی بوکون ہیج بر صورتہ رومانوف - هولشتاین -
غو طور پاره مقیس علیہ دکلدر .

النتيجه ، بزده حكومت بعض يرلرده اولديني كبي
سلطنتك قوت غير مشروعه سندن استفاده ايده مز. بين المعترضين
شوني سويليلم كه حكومت بزده سلطنت و خلافتك جهانكير
اولان نفوذ معنوي سندن ، شمد يكنندن دها زياده استفاده
ايده بيلور . بو نفوذ بر قاچ اردودن ، بر قاچ فيلودن دها
مهمدر . ذات شاهانه سلطنت بيوروب اجراي حكومت ايتهدن
ملته قارشو اولان وظيفه لرني بلغا مابلغ ايفا ايده بيلور لر .
عجبا حكومت بوكون افكار عموميه به استناد ايده بيلور مي ؟
مع التأسف آتني يدي عصر دن بري بر طرفدن اصول
استبداد ، ديكر طرفدن فكر لرك منقولانك قيدا سارتي آلتده
بولونسي بزده افكار عموميه نك نشو و نما سنده شتله مانع اولمشده .
معلوم اولديني اوزره تام معناسيله اوچ سنده افكار عموميه
حاصل اوله ماز . اولسه ده هر نوع جريانه قابيلمق استعدادنده
بولنور . يوقا ريده ده بزده افكار عموميه نك هنوز باشلامق
اوزره بولنديغندن بحث ايتش ايدك . القصة بزده تام افكار
عموميه حلالا يوقدر و اهالیده هنوز تشكيلاته مالك دكلدر كه
بر حكومت افكار عموميه به ، آراي عاميه به استناد آ تدوير امور

ایتسون. شمدیکی حالده افکار عمومیہ — تعبیر معذور کورلسون —
او قدر تجربہ سزدر کہ هرکیم فضله پاره صرف ایدر ودها چوق
کورائی یابارسه سوز آنده قالور. عنفوان شبابده بولنان
برکیمسه نك قطعی ولایتیغیر مسلکی، رأی و فکری اولیوب
کندیسنه بر مسلك فکری اتخاذا ایتک ایچون برچوق اجتهادات
و مساعییه، مباحثات و مناقشاته مجبور بولندیغی کبی پک کنج
اولان افکار عمومیہ مزده هنوز تجربیه دیده دکدر. مسالك
اجتماعیه و سیاسییه بی پک او قدر تدقیق ایتما مشدر. ذاتا اهلیمزک
یوزده طقسان بشی و بلکه دها زیاده سی او قور یازار
دکدر که اجتهادات و تنبغات، تمیقات و تدقیقاته توسل
ایده بیلسون.

اسوچده، اوروجده، دانیمارقهده همان بلا استنا هر
کسک او قور یازار اولدیغی؛ بزده ایسه، خصوصیه ولایات
چعبیدهده، ایچرولک یرلرده قوجامان بر کویده برتک نفر او قور
یازار بولونمدیغی بر سطر قرملیه جق بر آدم بولق ایچون
دیوزنه واری اله فسار آلوب کزیمک لزومی درکار اولدیغی

شوشق حقوق عمومیه نك بسبتون بشقه برشکل آلدینی شو عصرده اصلا شایان تجویز اوله ماز . سوبلنلمسی قابل اولان و اولیان برچوق اسباب وسوا تقدن طولایی حکمدار ، بومملکتده ، اجرای سلطنت ایتلیدر ؛ اجرای حکومت دکل . حکومت ، سلطنتك نفوذ معنویسندن ، اها لیجه اولان حیثیت وشهرتندن استفاده ایله وظیفه سنی دها قولایجه ایفا ایده بیلور .

بناءً علیه تعالی وتکامل ایتدیر یله جك یکانه قوت ملتدر ؛ تاریخه عطف نظر ایدیله جك اولورسه ، شو صوڪ زماندرده خرد فرسا ترقیاته نائل اولان ملتدرده ، افکار عمومیه او یانمش ، اداره مستبدیه خلف اولمشدر . بوکون دنیا ده ترقی ایدوبده اداره امور قسماً ویا کلیاً انده اولیان بر ملت قالمشیدر ؟ روسیه نك دوچار اولدینی مصیبت هب اداره کیفیه دن دکلیدر ؟ واقعا اداره مستبدیه نك اداره ملیه یه تحویلله بعض مرتبه رجوع اولور ؛ آهنگ اداره بر آز مختل اولور ایسه ده بو مرحله دن کچمک طبیعیدر . بشقه درلو اولماز .

بنابراین ممالک عثمانیه نك استخلاصی ، ترقیسی ، تکاملی

منحصراً اھالیسنک استخلاصنه، ترقیسنه، تکاملنه وابستہ در۔
اور تہ دن ہر درلو اولیغار شیلر قالمیلیدر۔ ملت حقوق و منافعنہ،
وضعیت و استعدادینہ واقف اولمیلیدر۔ ملت مز بومرتبہ بہ وارنجہ بہ
قدر رأس کارہ کلہ جک حکومتلر ہب (ترانزیسیون) حلہ
حکومتلری اولہ جقدر۔

اھالیمز - کہ جنساً، لساناً، مذہباً، طبعاً، حتی لوناً -
مختلف قسملرہ منقسمدر؛ استعداد و سویہ مادیہ و معنویہ،
ثروت ورفاہیت نقطہ نظر لرندن دخی بک متنوع اقسامہ منقسمدر۔

عناصر مسئلہ سی بزدہ ہر بردن زیادہ بر اھمیتی جائزدر۔
بزدہ کی عناصر مسئلہ سی آوستریادہ کندیہ بکیزہ مز؛ چونکہ
اورادہ کی اقوام مختلفہ مترقی اولد قلدندن و اکثریتلہ بر بردن آیری
ایالاتدہ ساکن بولند قلدندن آلرک مسئلہ سی دہا بشقہ بر ماہیتدہ در۔

بوعنصر لرہ قارشونصل بر مسلك و پولتیقہ اتحاد ایدیلہ جکدرہ
بر جو قلدینی - کہ بونلرک صداقتہ بک او قدردہ اعتماد جائز
اولماز۔ وحدت عثمانیہ داخلندہ بولندیر مق ایچون جبر و شدت لہ،
اعتساف ایلہ می معاملہ ایدہ جکیز؛ یوقسہ رفیق و ملائمتہ می؟

شدت کو سترسه ک بزدن صوغومازلرمی ؛ ملایم طاورانیترسه ق
مرکزدن تباعد حسی بسله مزلرمی ؟

بتون بوسؤاللره جواب ویرمک ایچون شونی سویلیه لم که
عناصری توحید و مرکزدن تباعد فکولرینی کندیلرندن ازاله
ایچون او عناصرک اداره عثمانلیقدن او قدر ممنون ایدلملری
لازم درکه بونلر جو اردو کی بلغارستان و یایونانستانی ایسته مسولر ؛
اسویچره نک آلمان و فرانسز اهلیمی کی او قدر راحت بولنسونلر که
هیچ بروقت آلمانیا و فرانسه به التحاق عقللرینه کلسون . اکر
بودر جده ممنون اولمازلر سه عناصر مرکز مرکزدن تباعد حسلری
طیبی اولور .

عثمانلیق آنلرک مذهبلرینی، آمال مشروعه لرینی، اسانلرینی،
صرف وعاداتی ، عنعناتی محافظه ایدیجی بر قوت اولمیدر تا که
عناصر آکا دوت ال ایله صار یلسون .

القسه مملکت مزده ساکن ترکلر ، روملر ، ارمنیلر ،
بلغارلر ، آرناوودلر ، عربلر ، الخ ملیتلرینی اولدینی کی محافظه
ایتمیدر لر و عثمانلیق بونلرک جه سنک فوقنده بر « ملیت حقوقیه »

تشکیل اینمیدر . دولتیز بر (حکومت ملیه) دکل ؛ بر (ملیتلر دولتی) در .

دنیاده هرشیئی حریتک غلبه وتفوق ایله حل ایدیلور ؛ اکر بز عناصر مزئی حریت ملیه لری خارجنده اداره ایتمک ایستر ایسه ک انجام کار قانون طبیعی یه رام اوله رق مغلوب اولورز ؛ بزده کی ملیتلر ایر کج عثمانلیغه قارشو احراز غلبه ایدرلر . یوق اکر مسئله بی حریت ملیه داخلنده حل ایدر سه ک اجرا آتمز قطعی اولور .

ملیت پروراک طبیعی ، معقول ، مشروع بر حیدر . بونک قارشوسنه کلنمز . فقط حریت شخصیه خصوصنده اولدینی کبی حریت ملیه ده دیکر لریک حقوق حویه ملیه سیله محدود اولمیدر ؛ او دائرینی کچما میدر . اکر کچر ایسه ، یعنی بر ملت دیکرینی سوندیروب افرادینی ایچنه آلمق ایستر ایسه ، ظلم ایتمش اولور و بو حال عکس العمل حاصل ایدر . بناءً علیه عناصری ترکلشدیرمک ، مسلمانلاشدیرمق خیالاتی ، مسالک سخیفه سنی کمال نفرتله رد و تقبیح ایتملی یز . بو اسیمیلاسیون پولتیقه سی - که من کل الوجوه مکروه و مذمومدر - طوبله ، تفنکله ، پاره ایله ،

عردولو وسائطه روسيهده تطبيق ايدلديكي حالده هيچ برتيجه
ويرمامشدر .

خلاصه ، افراد عثمانيه نك برملت خصوصيه لري اولميدر
تركك ، روملق ، ارمنيك كي - برده ملت عموميه لري - كه
بوده عثمانليقدر .

اهالينك ترقيسي ، ابي بي فناي آ كلاسي ، عثمانليق حسني
محافظةسي عثمانليقدده منافع ماديه سني محافظه ايدر بر قوت
كورمسيه اولور . بوده مسئله اجتماعيه در . اجتماعي نقطه نظر دن
سرمايه دارانك ، متغلبه نك ، حكومتك ، مستقر ضررينك ،
اوروپانك اسيري اولان بو ملت عثمانليق سايه سنده بو قيد
اسارت دن تخاص اتمليدر . عثمانليق مسئله اجتماعيه نك
حلي ايله مرادف اولميدر . بزم عمله من ، زراعمن اوروپانك
متماديا تقرب اتمكده بولنان تهلكه استيلاسنه قارشو عثمانليق
برسيغورطه اولق اوزره كورميدر لر ؛ عثمانليق ايله حریت
اجتماعيه لرينه مظهر اوله رق اوروپانك اليوم ايچنده بوغولديني
امراض واعتسافات اجتماعيه سنك بزه يا قلاشه ميه جني ، بزم

اجتماعی نظریات داخلندہ نشوونما بولہ جنمیزی اہالمیز
آکلارہ ایستہ او زمان عثمانلیق کندی نظرلرنده تعالی ایدر.

ہیئت عثمانیہ ہم اورویانک بار تہدیدی آلتندہ بولنیور ؛
ہم دہ آوروپاسز یاشایہ میبور . بناءً علیہ اجتہادات و مساعی
آتیہ سندنہ سربست دکلدر . یوقازیدہ عثمانلیقلک تربیوی، ملی،
اجتماعی . نہ صورتاہ بتشدیرلسی قضیہ سنی اورتہ یہ قویدیق .
بوصورتلہ بتشدیرلمک قومشولرمزجہ پک او قدر خوش
کورونمز . آنک ایچون آوروپایی شہارتمہ یہ حق درجہ دہ آکا
قارشو بر وضعیت تدافعیہ دہ بولونمق ؛ آنی تبرید ایتیمہ چک
مرتبہ دہ معاملہء جمیلہ کوسترمک رجال مستقبلہ مزک تطبیقندہ
ایچہ کوجلک چکہ جکلری برمسکلدر . فقط مختلف ومتخالف
جریانلردن، انکلیز۔ آلمان اختلافدن، متنوع استلافات واتفاقاتک
رقابتندن بالاستفادہ مطبیہ حکومتی بوعمان سیاستدہ ادارہ ہر
حالدہ ممکندر .

شمدی به قدر بویله بر طریق تعقیب ایدلیمی؟ ژون ترك
حکومتی رأس کاره کلدیکی کوندن بری پروغرامنی، اداری،
اجتماعی، مالی خط حرکتنی چیزوب اعلان، بعده تطبیق
ایتدیمی؟ مع التأسف بوسؤاللره خیر جوابیله مقابله مجبوریتنده یز؛
۱۰ تموزدن بری بلغارستان وروم ایلی، شرقی، بوسنه وهرسک
بزمه اولان علاقه لرینی کسدیلر؛ کرید مسئله سی حال معلقیتمده
قالدی؛ کویت و بصره کور فزی مسئله سی قارشدی؛ کردستان
علولندی؛ یمن ایکی دفعه عصیان ایتدی؛ حوران، کرک،
جبل دروز طغیان ایلدی؛ آرناوودلق ایکی دفعه مختل اولدی
ومالیسوز - قره طاغ مسئله سی عادتاً دولتک موجودیتنی صار صدی؛
اسکیدن اسمنی بیلمدیکمز بر عناصر مسئله سی باشمزه چیقدی؛
یطریق خانهلر دولته قارشی بروضع مخالفت الیلر؛ بودجه
آچمئمز دولتک استقرضاتی چوغالندی، دولت اجانبه بردفعه
دها ایپوتهق ایلدی؛ طشره اموری قارشدی.... الخ. دها
بوکبی مصائبی صایمق، خصوصیه معارف عمومیه مزک بتون
بتون صار صلدیغندن بحث ایتک، وشمدی به قدر اقتصادیات
واجتماعیات، ادبیات و فنیات وسائر خصوصیاتده هیچ برشی

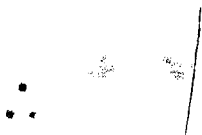
ياپىلمىدىغىنى خاطرلارە كىتىرمك بزم ايجون بك قولايدير ؛ فقط
تطويلندن تزييد تاثر دن بشقه برشى چيقماز . بونلك جله سندن
مستبان اولان حقيقتده شودر كه زون ترك اداره سى ؛ خطايى
اجتهاديدن طولايى ، حكومتى تنظيم ايدمىدى ؛ آنى غير مقتدر ،
غير مجرب الله بر افقاه ، بر تنظيمات پروگرامى نشر ايتماكه
ايبلك يابه جغنه فنالق ياپدى ؛ فقط ، چوق شكر ، آنى ايجون ،
آتيده اصلاح احوال ايجون بر بيوك اميد اويانديردى . بو
اميدك قدر و قيمتى - بجه - بك بيوكدر .

عبدالحميدك دور ظلم و شدتى كچدكن صكره ، اداره نادر
مذبذب اولورسه اولسون ، باب اجتهاد فتح ايدلايكنندن صكره ،
استقبال اميندر .

يكي تركيه بو كون اوچ سنه لك اداره نك افلاس تامنى
كوريبور . كورميانلر وار ايسه خطا ايدييورلر . اعلان مشر-
وطيتمز هنگامده اوروپانك بزى نصل تلقى ايتديكنى ، شمدى
ايسه نه كچي معاملهره هدف اولديغىمىزى مقاييسه ايدمك
اولور ايسه ك تطويل كلامه حاجت قالماز .

بو اراده نك ، بو طرز حكومتك افلاسى ترقياىز نقطه
نظرندن لازم ايدى. برده بو مرحله تجريبه دن كچمكللكمز،
حتى زيانله كچمكللكمز الزم بولنيوردى . اتحاد و ترقى ، بر
اوليغارشى حالى آلدى . دوت بش كشينك نفوذى — كه
او دوت بش كشيده نه مقتدردر ، نه ده داهى — جمعيتك
حيثيته، صيت وشهرينه و ببناءً عليه مكننت وقوننه خالل كتيردى. بو
كونكى جمعيت، اسكى جمعيت دكلدر. او كمزده كى اتخابانده شمديكى
وضعتيه جمعيت آنجق عسكر و حكومت نفوذيه موفق اوله بيلور؛
يوقسه نفوذ معنوي سبله، مسللكيه دكل. جمعيتك ايكي خزبه اتقسامى،
صادق بك تفرقه سى ، اوروپاده جمعيتك عادتا بيلديزدن فرق
ايدلماسى ، عبدالحميدك خلفلى عنوانك احداثى بك زياده
جاي نظر در . بتون بو احوال عميق تاثير لمزى موجب اولمشدر :
چونكه ده اهالى قوتى موجود اولمايان بو مملكتده بو قوتى ايجاد
و احداث ، اهالى بي يتشديرمك ، اهالى به وصايت ايتك جمعيتك
وظيفه سى ايدى . جمعيت مرئى و وصى موقعنده ايدى. اهالى
دها تشكيلات يابه مامش ، استبدادده تشكيلاتى غائب ايتش
اولان بو مملكتده آنجق اتحاد و ترقينك قوتى بر ترازيسيون

قوتی تشکیل و حکومتده موقهٔ بوکا استناد ایله ادارهٔ امور
ایده بیلیدی. فقط حیف که حال حاضر ایله اتحاد و ترقی، ایچنه
کیرمش بعض کیمسه لر، طشره لرده بر چوق یر لرده متغلبه
بر اقلمش شعبه لر بو مقصدی ایفایه غیر قادر و غیر مساعددر .
اتحاد و ترقی جمعیتی ایچنده متغلبه دن ماعدا بر فرد یوقدر که
بو حقائق انکار ایده بیلسون؛ انکار ایدن وارسه بیلمش
اولیکز که او جمعیت نفوذیله تغلب ایتمک ایستیان، ملتک حال
و استقبالی دوشونمه بندر .

عجبا بو بحر ان ایچنده، بو ظلمت کشفه ایچنده بر چیقار
یول، بر چیقار قپو وارمیدر؟

بو چیقار قپو اتحاد و ترقی جمعیتک اصلاحیدر. اتحاد
و ترقی جمعیتک ایچنه سرطان کبی کیرن متغلبه اعضا و اهضای
متغلبه بی اخراجدر. جمعیتی ملی و اجتماعی، سیاسی و تربیوی

بر پروگرام نشر و اعلانیه ملنگ - موقه - مہنی و وصیسی
مرتبہ بلندیہ ایصالدر . جمعیتی تصفیہدر . جمعیت ایله خارجده
قالانلری عمومی برابریشبقلق اعلانیہ توحیددر . ادارہ کیفیہ پی،
یارتیزان ادارہ سنی اورتہ دن قالدر مقدر .

کیمسه تعیین ایدہ من عالمده
کندی ماہیتی رأی ایله
منفرد واسطہ رؤیت ایکن
کورہ من کندیسنی دیدہ بیله

فحواسنجه جمعیتک ایچنده و رأس کارنده بولونانلر بلکه
بونلری کورمنلر ؛

او ماہیلرکه دریا ایچره در دریایی بیلمنلر

فحواسنجهده بوکی ذواتک خارجی کورمک خصوصنده کی
قابلیتارینه بلکهده بر آ از ضعف طاری اولشدر . بوکون جدی

حمیت ، حقیقی وطن پرور لک دولتی ، ملتی سو روکلندیکی شو
مخوف کرد ابدن قور تار مق ایچون الده بولنان جمعیت تشکیلاتندن
استفاده و انی اصلاح و ملت تربیه اجتماعیه نقطه نظرندن
یتشجنجه به قدر حکومته ظهیر و نصیر اوله حق و بر حکومت
میدانه کتیره جک بر قوت بولندیر مقدر . جمعیتک ملتک خارچنده ،
آیری بر موقعه بولو نما ملیدر . تکامل طبیعی ایله اوله بر
راده به کلیدر که جمعیت یواش یواش ملتی ایچنسه آلملی ، دها
واضح تعبیر به اتحاد و ترقی اصلاح ایدلکدن صکره درجه
درجه قوت و حا کیتی ملتیه ترک و تفویض ایله تار ایچک صحائف
پر شان و شرفه کچملیدر .

دهاتک عقلنه کلیان بعض شیر آحادک مفکره سنی اشغال
ایده بیلیر مش . ایشه بو قوله اعتماداً آنجق بی طرف بر فرد
عثمانی اولق صفتیه شو مخطرهمی قونفره اعضای کرانه
تقدیم ایدیورم . امید ایدرم که اجتماعکزه نهایت ویرلدیکی
وقت بو فرد عاجز (ورق مهر و وفایی کیم او قور کیم دیکلر)
نقراتیه الم و تأثرینی ترنم ایتمسون . بو کون قوت ، اقتدار ،
استعداد صلاح هپ سزده در . سزایسه سابق لهستان پارلمنتوسی

ارکانی کبی ملتک استقبالی فرقه و شخص منازاتنه ترجیح
ایدرسه کنز عرب خلافتی ، روما سلطنتی ، جنکیز حکومتی ،
لهستان جمهوریتی کبی عثمانلی خلافت و سلطنتی ده مندرس اولور
کیدر ؛ یالکنز بونکله ده قلماز عناصر عثمانیه نک اکثریتی
— بوکا امین اولیکنز — مترقی ، متعالی اوروپالیلرک آره سندم
یار یالرک منزله سندن یوقاری به چیقمه ماز .

جلال نوری

